

nus latificans assistentes choros et frequentiam angelorum qui sanctam ejus animam multo cum tripudio deferentes, et divino conspectui mundam a vitiis, virtutibus præditam, offerentes : in sinu Abraham in vivorum collocavit regione, ubi malorum nescia præsentis Dei beata fruitur visione.

Corpus autem ejus curaverunt sancti qui remanserant monachi sepelire, dignamque exsequiis ejus diligentiam impertire, in ecclesia Petri et Pauli apostolorum, quam ædificaverat, tumultantes, ipsumque tumulum more fidelium debito venerantes, Ubi extunc et deinceps magna erga eum Dei benevolentia demonstratur, quæ illum non tam mori quam

A vivere et virtutibus et miraculis attestatur : Deum, qui viro supplicant et devoti ejus auxilium deprecantur, a molestiis absoluti, impetrato beneficio, gratulantur. Multi enim ægotantes recepta corporis sanitate, multi vitiis fatigati, sanata quod longe est amplius, voluntate : Gislenum sibi propitium, sibi sentiunt adiutorem, præsentem suis precibus, devotis mentibus gratiorem. Et nos ergo tantum virum una vobiscum sancti fratres monachi postulamus, ut cui sedule deservitis beneficium pariter sentiamus, ejusque interventu mereamur fieri consortes angelorum, inter quos ille vivit nunc et semper in sæcula sæculorum. Amen.

VITA B. LANDELINI CONFESSORIS.

PROLOGUS.

Sicut bonæ conversationis viros qui præsentialiter intuetur, affectu compacto ad vivendum plerumque promovetur ; sic eorum transacta conversatio cum verbo veridico recensetur, devotus auditor quadam velut suavi musica demulcetur. Quod propter in Ecclesia jam pridem mos non parum utilis inolevit, quem ad usque non veniens necdum posteritas abolevit, ut videlicet sanctorum mores et opera scripto memori commendentur, ut in auribus devotorum exempli gratia recitentur. Un te vestris pulsatus precibus quibus non satis audeo contraire, cum Dei, et eorum qui sunt Dei, decreverim justis voluntatibus deservire, aggredior utcumque describere confessoris; virtutes ejus promere in laudem et gloriam Creatoris, ut devotus lector vel auditor tantum virum diligat venerari, eumque venerabilem dignis operibus studeat imitari. In quo et mihi fructum aliquem æstimo non deesse, quem videtis, etsi negotio inparem, tamen vestris petitionibus præsto esse, cujus et præsumptam audaciam sincera charitas excusabit, et assumptum laborem vestra, imo et vestri confessoris devota oratio munerabit.

774 CAPUT PRIMUM.

Cum hujus aeris amplitudo sole jam occiduo non clarescit, imo cum nocte jam præsentem, universa rerum facies tenebrescit, habet non parum gratiæ ortus hesperi vespertinus, nocte latens media Saturnus, Lucifer matutinus. Sic quippe divina providentia voluit ordinare, sic diversis noctis temporibus multa et varia stellarum lumina ministrare, ut quia nocturnis avibus nulla datur copia solem conspicuum intueri, stellis subloccentibus, possit gravius eorum infirmitas refoveri. Eo igitur tempore quo plaga septentrionalis Dagoberti regis imperante potentia regebatur, et Autherto præsule, Cameraci florens Ecclesia lætabatur, in ejusdem Cameraci provincia, novam quasi stellam Deus voluit apparere, quæ in nocte hujus vitæ, locum non mediocre meruit

B obtinere. Villa enim quæ Vallis nomine censeatur, quæ nullius nominis, nullius etiam esse meriti videbatur, ortu satis prospero sidus protulit matutinum, dum supernæ respectu gratiæ, genuit Landelinum. Parentes cujus cum venustaret generis claritudo, et insignes redderet sæcularis potentiæ celestudo, voluerunt ut infantem Authertus præsul de fonte sacro suscipiens benedictionis ei primitias largiretur, ut sicut nati, sic renati excellentia servaretur. Adultum vero puerum eidem episcopo remisserunt, ejusque sanctitati gratam sobolem commiserunt, ut ætate parvulum sanctus præsul litteris erudiret, et cura diligenti, bonis etiam moribus insigniret. Quem antistes suscipiens affectu paterno, tanquam filium educavit, erudivit litteris, moribus informavit, gaudens summopere quod in illo probitalis non modicæ specimen eluceret, dum se et magistris docibilem, et cunctis amabilem exhiberet. Puer enim aurem promptam majorum monitis inclinavit, grandescens, et factus adolescens nondum a præstentis tramite declinavit, sed juxta modum imo supra modum ætatis, habens agilem intellectum, labore et studio festinavit diligentius ad perfectum. Cum autem præsul hilarior attenderet eum honestius profecisse, et annos pubertatis moribus et scientia transcendisse, habens illius modicam spem salutis, quem ætatis jam adduxerat usque ad vestibulum juventutis, voluit bonæ indolis tyronem majoris gratia culminis insignire, judicans districtius propositum ætati ejus et profectui convenire. Decrevit enim illum remotum a gradu et ordine laicali, illustrare tonsura et habitu clericali, ut professus clericum, in monasterio versaretur, et sæcularibus renuntians negotiis; psalmis, hymnis, spiritualibus canticis deditus haberetur. Videbatur enim sancto præsuli, quia si Landelinus in eo quod cœperat permaneret, si manens in monasterio indeflexum studium, excolendis moribus adhiberet, fructuosus sibi, gratus Deo, Ecclesiæ necessarius haberetur, et ex illo, et per illum multa multis

utilitas conferretur. Sed enim antiquus ille hostis qui honorum nescit profectibus adgaudere, hoc ipsum videns, et invidens, non potuit non dolere, et artifex subdolos in tironem animosum non terrores, non minas intonuit, sed astuta malitia in illum suasionis mortiferæ virus evomuit. Cui nonnullos illius cognatos et propinquos ad hoc satis idoneos adinvenit, per quos ætatem illius teneram circumvenit, quos deceptos et collectos misit ad illum specie consulendi, cum mittentis et missorum tota esset intentio seducendi. « Frater, inquit, et nos tibi volumus providere, et tu nostris debes aurem conciliis adhibere, de te quidem incumbit maxima nobis cura, nostra etiam reputatur tua tam utilitas quam jactura. Vide ergo, dilecte, ne ab aliquo seducaris, ne seductus ad tantam forte demerentiam inducaris, ut velis in monasterio diutius demorari, marcere desidia, cum clericis mussitantibus otiosi. » Isti enim, nihil strenuum, nihil asperum operantur, somno dati et epulis, falsa vel inutilia verborum, manus tenent implicitas, nec exercent forti negotio; brutis animalibus comparandi, transentes vitam silentio. Tibi autem inest ætatis florida pulchritudo, tibi virilis animus, tibi digna pro tempore fortitudo, tuisque parentibus gratus et perutilis esse potes: favere consiliis primus eorum negotiis interesse. Nobilitatem tuam decet virtus et strenuitas militaris, non otium, non desidia clericalis: manus tuas occupet scutum, lancea, gladius, arma belli, non tabellæ, non graphium, non libelli. Tua proba juvenus exercitio dedita fortiori, erit quidem gloriæ nobis omnibus et honori: tu parentum gloriam, tu totius generis ornamentum, relinques dignum posteris probitatis ingenitæ monumentum. His vel horum similibus rudem Landelini animum concusserunt, et fallaci blandimento, gravem ei colaphum incusserunt, obtinentes ut a monasterio et a convictu recederet clericorum, totumque se exponeret vitæ et moribus perditorum. Quorum voluntatibus, eo quod ipse novit, consilio Deus cessit, et tamen ab electo suo, cura ejus penitus non recessit, sed ad tempus siluit et velut sustinuit patienter, quidquid vel illi consulere, vel iste voluit agere negligenter. Et forte ad hoc divina gratia aliquanto tempore se subtraxit, illumque deviantem statim a principio non retraxit, ut post graves culpas devotius et humiliter poeniteret **775**, et expertum mali contagium cautius et perfectius abhorreret. Denique David post peccatum Uriæ ampliori lavacro postulat se lavari, et post trinam negationem, Petrus amarius legitur lacrymari, et uterque devotior et robustior redditur post ruinam, expertum malum execrans, tenet avidius et multo firmiter disciplinam. Sic et noster athleta paulisper desertus a gratia, jam delinquit, jam cor ejus seducitur, jam virtus eum pristina derelinquit, relictoque pontifice, audit et sequitur domesticos generis ut amicos, nondum satis intelligens eos esse veraciter inimicos. Quod intuens S. præsul inconsolabiliter contristatur et mœrore

A pressus gravi, super illo perduto lamentatur; nullum aliud afferens vel afferri debere asserens lenimentum dolori, quam pro illo indefessas preces, fletus, hostias, offerre Creatori. De cujus bonitate quia idem pontifex non desperat; orat, luget et indeficiens perseverat, decernens et statuens quam ab hujusmodi proposito non cessabit, donec alumpum suum divina ei bonitas resignabit.

CAPUT II.

Interea Landelinum seductores sui per devia morum præcipitant, eumque tam verbis quam exemplis ad peccandum instanter sollicitant; et quem juxta promissum, debuerant divitiis et honoribus insignire, festinant secum rapinis et latrociniis irretire. Gaudent vero quod tam strenuum, quod præcipuum comitem invenerunt, quem, etsi in hac militia tempore prævenerunt, sperant tamen eum prioribus imparem non futurum, sed agilitate et profectu nefario, cæteros præventurum. Ad quorum spem confirmandam nomen suum voluit immutari, et sopito Landelino, se Maurosus statuit appellari ut cum novus prædo, novo nomine censeretur, unde advenit, vel quis antea fuerit, nesciretur, eoque liberius novis operibus incubaret, quo eum nec antiqui nominis mentio revocaret. Præceps igitur Maurosus ad quævis facinora manus liberas exercebat, et in explendis illis, non modum, non periculum attendebat, nec jam sodales suos instar novitii sequebatur, sed tanquam discipulis ipse doctor, ipse ductor antesignanus habebatur. Qui cum nocte quadam unius divitis dispoñeret domum irrumpere, et uberes illius copias violenta manu diripere; divina eum dispositio ab hujusmodi proposito revocavit, et diviti, quæ sua sunt, relinquens, nequam raptoris consilium immutavit. Hac enim ipsa nocte quendam de sociis suis morte celeri præventum et solutum a corpore, peccatorum iustis irretiunt, vinculumque, maligni spiritus, quibus eotenus servierat, leti suscipiunt; et reddentes quod meruit, in profundam inferni projiciunt. Cujus morte cognita, Maurosus dolore contabescit, gemit et ejulat, et in tantum dolor subitus ingravescit, ut cum eum non oblivio, non consolatio valeat delinire, ille oculis aggravatis, præ tristitia cogatur obdormire. Cui dormienti astare visus est vir vultum præferens gratiosum, venerandam cæsariem, habitum pretiosum, qui mentis oculos interiores revelavit, et socium ejus, qui locus excipiat, qui fructus malitiæ, demonstravit. « Vide, inquit, tuus iste socius quo pervenit, quos tortores, quem locum, quod præmium jam invenit, et quia tuam malitiam est, dum ad modicum licuit, executus; ad quantam sit miseriam æternaliter devolutus. Ad hanc quoque siue dubio noveris te venturam, et pro vita simili pœnam similem excepturam, si non cito reliqueris vitam et consortium iniquorum, et reversus fueris ad sanctorum ordinem clericorum. Illic Aubertus præsul sua solius salute vel merito non contentus, tuum lugens periculum, gravi cura inconsolabiliter est detentus, et cum te somnolentia

mors detinet, ille plorat, ille pro te, vigiliis, precibus et suspiriis elaborat. Ad hunc ergo necesse est ut quantocius revertaris, et relictis operibus tenebrarum, ejus monitis salutaribus obsequaris. Quo facto, ad hoc tui socii barathrum non traheris, sed in caelestibus, nostrorum angelorum consortio perfrueris. » Hoc audito, monitor velut expleto negotio conticescit, et Maurosus evigilans mirabiliter expavescit, et hoc non inane, non esse mendax somnium arbitratur, sed inspirante Dei gratia ut divinum oraculum veneratur.

Mox igitur amore peccandi et animi furore deposito, non differt renuntiare nequam proposito, et relictis sociis per quos ad mortis pericula trahebatur, episcopo se praesentat, ut ei deinceps obsequatur. Clamat, luget, miserabiliter lamentatur, orans ut indigno venia, si tamen potest fieri, concedatur; sic verba et lacrymis animi demonstrans detrimentum, ut etiam auditores provocet ad lamentum. Attendens praesul quanto affectu juvenis lacrymatur, ipse quoque suffunditur lacrymis et letatur, et cum multo gaudio manus benevolas porrigit revertenti, in spem illum revocat, spondet indulgentiam poenitentis. Quem in laicali habitu per aliquod tempus fecit in monasterio conversari, instare precibus, devotioni et jejunio humorari, donec quidquid contraxerat vitae lenocinio saecularis, dilueret lava et lavaero poenitentiae salutaris. Quem praesul cum attenderet satisfactione congrua permundatum, et ad suscipienda majoris gratiae munera jam paratum, conditioni pristinae renuntiantem novo eum ordini dedicavit, et corona et habitu insignitum, **776** benedictione debita clericavit. Factus vero clericus et adeptus tantae gratiam dignitatis, pondus rei digne considerans, aestuavit majori desiderio sanctitatis, et ut mereretur ad supremam clericorum gloriam pervenire, decrevit peregrinandigratia, Romam ire. Illic enim, ut audierat, sancti apostoli requiescunt qui felici martyrio cunctis fidelibus innotescunt qui duces et principes clericorum suis praesto esse vicariis non desistunt, qui tamen eis devotione humiliter assident vel assistunt. Accepta igitur a beato episcopo licentia, Romam ivit; et labore multo fessus, apostolorum ecclesias introivit; ducens pro nihilo quidquid laboris in via visus est pertulisse, cui tandem concessum est ad id quod optaverat pervenisse. Qui devotus pavimento cum planctu et lacrymis se prostravit, et beatos apostolos votis magis quam vocibus postulavit, ut clericum suum ab incursu demonico tuerentur, et humili vicario intercessionis suae beneficium largirentur. Quod enim se impleturum suis viribus non sperabat, hoc ad unquam posse dari illorum precibus aestimabat, in quibus et elucet solemiter dignitas clericalis, et viget perfectius ejusdem sanctitas spiritalis. Expleta autem oratione et obsequio debiti famulatus, quo sanctorum pignora satis humiliter fuerat veneratus, consummatis omnibus, prout fervens ejus desiderium postulavit, valesfacto apostolis, eo inde venerat reme-

avit. Qui reversus beati episcopi magisterio se addixit, et ad verbum illius, vitae hujus sibi delicias interdixit, nihil avidius, nihil inexplebilius appetens quam labores, precum instantiam, jejunia, vigiliis et algores. Cujus videns sanctus praesul digne proficere sanctitatem ut eo familiaris Deo et devotius deserviret, diaconum eum ordinavit quo ejus devotioni dignitas vel officium conveniret.

CAPUT III.

Factus diaconus, decrevit Roma proficisci, ut perfectius mereretur apostolorum benevolentiam adipisci, ut cum ad praedicandum verbum Evangelii diaconio fungeretur, ad explendum, quod coeperat, illorum patrocinis juvaretur. Secundo visa Roma, Camera-cum, ut antea, remeavit, suamque parvitatem sancto pontifici humiliter debita praesentavit, cui adgaudens praesul, post aliquot eum dies, ad culmen amplius invitavit, et liquore sacro ungens eum in presbyterum ordinavit. Qui cum tanto sublimis culmine sacerdotio fungeretur, ne quasi sidentior et ingratus tanti beneficii haberetur, rursus decrevit sanctos Romae apostolos visitare, et visitatione tertiae intercessionis eorum perfectius impetrare quia et Trinitatem Deum praedicat fides et scientia clericorum, et impare numero Deus gaudet, juxta sententiam ethnicorum. Et cum ethnici et Catholici discordent in pluribus ab invicem et contendunt, in hoc tamen consentiunt quod ternarium attollunt plurimum et commendant. Tertio igitur Romam petens, apostolorum se patrocinis commendavit, quo expleto, ad Autbertum rursus episcopum repedavit, et quo major solito excellentia dignitatis, eo sit ferventior amore et desiderio sanctitatis. Unde cum praeteritorum non immemor ad anteriora sollicitus aestuaret, et intuitu futurorum praesentem sufferentiam nullius meriti reputaret; visum est ei quod claustralis conversatio quamvis plurimis recte perfecta videretur, ei tamen qui plus deliquerat, non satis sufficiens videretur. Sicut enim peccator mediocre, contentus esse potest lavacro leviori; sic amplius aggravatus, purgatorio indiget ampliori; et ob hoc ipse qui tanta vel tot se perpetrasse recoluit inconcessa, asperiora expetit, mediocriter poenitentibus inaccessa. Proinde consulto episcopo qui ejus desiderio benignus adgaudebat, qui profectum discipuli sui suum esse veraciter assererat, cum duobus sociis Adelino et Domitiano, quos affectantes paria, non abiecit, relinquens civitatem, multitudini valesfecit. Quem in pagum Hainau juxta fluvium Sambran divina voluit providentia devenire, ubi quidam rivulus qui dicebatur Laubicus in eundem invenitur fluvium introire, quem acceptans locum in eo Landelinus monasteriales sibi cellulas preparavit, quas, vel quem locum a praedicto rivulo Laubias appellavit.

CAPUT IV.

Ubi cum adductis secum Adelino et Domitiano arctiori se custodiae mancipavit, servituti corpus subjiciens, jejunio et abstinentia maceravit, panem

arctum, aquam brevem, juxta minas propheticas tandem offerens postulanti, non vino, non deliciis satisfaciens murmuranti. Qui, etsi forte voluit, tamen diu non potuit latitare et accessum tanti luminis non prævaluit modius occultare, sed eo procul facto, ardens stella vibrantes radios longe fudit, et per totam viciniam bona ejus opinio se diffudit. Qua diffusa, illuc plurimi convenerunt, gaudentes quod in humili thesaurum incomparabilem invenerant; quo multi se ipsos eidem præposito contulerunt, alii larga manu temporales substantias obtulerunt. Sic in brevi tam in spiritualibus quam in temporalibus locus ille profecit, crevit religio, religiosis alimonia non defecit, multis confluentibus, et multa conferentibus **777** donativa, quæ ad usus inhabitantium lege maneat possessiva. Videns autem Landelinus locum supra quam speraverat profecisse, multos e diversis partibus ad vivendum religiosius convenisse, alios vero terras, villas, familias et cætera hujusmodi contulisse, benedicens fratribus in eodem monasterio congregatis, transivit Sambram fluvium, amore et desiderio paupertatis. Et veniens in locum, qui Alna dictus est, illic quoque sibi habitaculum præparavit, gaudens quod solitudine Deo cum paucis devoto satis obsequio militavit: licet fessus jam corpore, tamen tenorem vivendi rigidum non deponens, sed de die graviora gravibus supponens. Cui loco nonnulli quoque plurima contulerunt, et illo præsertim, ibidem monasterium construxerunt, ne labor viri quasi vanus et inutilis videretur, si tamen sibi ipsi et non etiam cæteris fructuosior haberetur. Ut autem Alneum monasterium labore et diligentia consummavit, illudque familiis a possessionibus ampliavit, recedens inde, aliud in Templurensi pago similiter inchoavit, inchoatum parvo non tempore fidelium munificentia dilatavit. Quia vero beatum Petrum Romæ tertio visitarat, et ei se primo et præcipuo clericorum pauper vicarius commendarat, eidem tria hæc monasteria voluit dedicare, et suam tam peregrinandi, quam ædificandi trinum laborem apostolis assignare. Veruntamen in nullo horum sacerdos Christi fuerat quieturus, nec hujus vitæ opatum terminum accepturus, cui divina dispositio locum alium designavit, ad quem eum expletis, quæ prædiximus, destinavit.

CAPUT V.

Qui assumptis prædictis comitibus Adelino et Domitiano supra fluvium Hon veniens illic voluit residere, ubi silva, quæ Ambligis dicta est, eidem fluvio videtur adjacere, quem locum ei commendabilem non fertilis camporum planities, non vinearum fecit florida pulchritudo, sed profunda silvarum opacitas et horrore dedita solitudo. Attendentes vero illi silvarum magnitudine omnem circumstantiam occupari, parum vel nihil vacuum ubi nova possent eorum tuguria collocari, ad complanandum locum assumunt pariter ferramenta, et gratia laborandi expeditius deponunt vestimenta. Quibus laborantibus patremfamilias contigit advenire, et velut in-

A vasores eos durius convenire, pro eo quod silvam, quam jure sibi consueverat hæreditario vindicare, se inconsulto isti nunc præsumerent extirpare. Et ne gratis sufferre videretur hæreditatis propriæ detrimenta, in ultionem facti eorum arripuit vestimenta, ut hoc damno concussi, et de præterito penitenterent, et in tali proposito ultra procedere non audent. Quem assumptis vestibus recedentem divina est ultio prosecuta, eumque non tam verbo quam verberare durius allocuta, inferens ei tantam sui corporis læsionem, ut subito jacens humi stupidus solam superesse mortis crederet passionem. Qui tanta pressus angaria, se feriri divinitus intellexit, et virum sanctum jam sic admonitus non desepit, sed virtute qua potuit ei cœpit humiliter supplicare, ut Deum dignaretur pro ejusdem excessibus exorare. Quorum veniam si vir sanctus indigno miserans impetraret, per manus ejus Deo, iste hujus silvæ medium resignaret, vir sanctus possit deinceps juxta libitum operari et nullo refragante, Deo quiete debita famulari: videns sacerdos benignus illum peno mortuum, viribus destitutis, et ejusdem non tam muneris oblato cupidus, quam salutis, devotus pro eo preces fudit supernæ pietati, fusa prece languidum pristina restituit sanitati. Quo divinæ misericordiæ grato solatio confortatus, et ad sufferendam laborem inchoatum spiritu roboratus, illic in honore beati Martini parvum oratorium præparavit, in quo cum prædictis discipulis humiles Deo penitentia hostias immolavit.

CAPUT VI.

Verum ad usus fratrum etsi gavisus est aquam fluvii non deesse, tamen loco illi novit et debuit fontem vividum non adesse, sciens quia etsi aqua fluminis necessitati succurrere non negatur, tamen gratius ex ipso fonte bibuntur aquæ, sicut ab ethnicis prædicatur. Correns igitur ad solitum orationis præsidium et humili fiducia præmunitus, intellecto quod a Deo esset affectus ejus devotior exauditus, solo ictu baculi terræ superficiem interrupit; et re digna miraculi, vivus subito fons erupit. Cujus aquas perspicuas vir sanctus considerans ab imo abundantius ebullire, crispantem superficiem undis tremulis scaturire, ipsum lapsam rivuli grato susurro murmurare, tanta sui gratia ad morandum quoslibet invitare, alludens speciei quam crispam, et tremulam hilaris annotavit, ipsum in quo resederat locum statim Crispinum nominavit. His et pluribus forte aliis postquam Dei erga se benevolentiam experitur, et locum ad quem venerat, novi gratia nominis insignitur, effuso unguento bonæ famæ, odor vel opinio longe fertur, medicamine propalato, salus concurrentium non differtur. Nimirum æstuante latendi affectu sed effectu penitus annullato, lumine velit nolit supra montem vel candellabrum **778** exaltato, multi currunt et requirunt fontem vivum et perspicuum veritatis, ut sanentur sive poti sive loti tantæ irriguo puritatis; non tam morituris corporibus quærentes remedium transierunt

rise sanctitatis, quam victuris animabus mansura gratiam sanctitatis. Quos ferventes spiritu vir a suo consortio non abiecit, nec austero repulso a fonte boni lucido longe fecit, sed collectos pariter vivendi studuit regulam edocere, se formam auditoribus vivendo districtius exhibere. Videns autem illos sub præscripta jam digne regula coliberi, promptos et agiles de bono in melius promoveri, ab eorum contubernio paulisper voluit semoveri, ut soli vacans Deo, in proposito posset liberius exerceri, uli et in honore Petri apostoli parvum sibi fecit oratorium fabricari, eligens in eo solitarius conversari, ut quod est reliquum temporis, in curis aliquantum turbidis non expendat, sed quæ fratrum sunt, recte dispositis, ad interiora et sereniora libere se extendat. Et ne in hoc videretur sibi tantummodo providere, et eundem profectum Adelino et Domitiano prius suis comitibus invidere, ipsos quoque a conventu fecit et ab invicem separari, et singulos in singulis habitaculis demorari, ut quos provexerat in exemplum mutuum convictus socialis, consummaret solitudo, silentii perpetuitas, contemplatio spiritualis. Qui studio sic in suo domicilio seipsum mancipavit, relegatis quæ foris sunt, sic se solis interioribus occupavit, ut oblitus corporis, contemplandi gratia choris angelicis interesset, et divinæ faciei suspensio desiderio præsto esset. Hoc camino continua eum examinatio sic exussit, et quidquid ei videbatur inesse palæ, sic excussit, ut ad purum excoctus obrizo auro gratior relderetur, et hostia defæcata celo quam terra dignior haberetur.

CAPUT VII.

Hujus tandem superna gratia volens claudere senectutem, attritam durius in exhibendo devotam et diutinam servitutem, æstu febris fessum illius corpusculum aggravavit, quæ præsens peroptanti mortem proximam nuntiavit. Sentiens ille pulsante secula se gravari, et de hujus carnis ergastulo sperans in proximo liberari, fratres suos fecit ante se convocari, summum illis obitum gaudens lugentibus nuntiari. Quo audito, concurrentes, eum, dum annueret alloquuntur, et de futura ejus absentia graviter conqueruntur, cujus vitæ supra quam dici valeat ælgandebant, defuncto autem, ut aiunt, supervivere jam nolebant. « Cur, inquit, Pater, Pater bone, præceptor optime nos relinquis? licet tibi consulas, nos miseros cur derelinquis, nobis remanentibus hinc recedere cur præsumis, vel saltem recedens cur nos tecum pariter non as-

sumis? Nescis quia in destituta a pastore ovilia mors irrupit, collectam infirmorum multitudinem lupus irruens interrumpit, infirmata unitate perit ordo, religio dissipatur, victus gemit, triumphans adversarius gratulatur? Cur nos ex diversis colligere partibus voluisti, sed nos relinquere tam immaturo tempore decrevisti, si nos adhuc de salute, de præmio non securi, tuam sumus, præsentiam tuum patrociniū amissuri? » At ille: « Charissimi, ait, vestra me non amittit fraternitas, sed præmittit, et ei ad quem tendo mea, si qua est devotio, vos committit, ut vos servet, vos provehat aliquanto adhuc tempore certaturos, cum ei visum fuerit, eo quo me præmittitis, secuturos. Non ergo vos mea turbet absentia, nec contristet, quibus adesse et præesse superna gratia non desistet, cui volo et postulo ut me vestris precibus commendetis, et quod minus valeo, votis supplicantibus emendetis. His vel hujusmodi aliis postquam sunt invicem allocuti, et sermone vicario quod videbatur congruum, prosecuti; sancti illius anima inter manus astantium a corporis nexibus est dimissa, et angelis deferentibus, in illud Domini sui gaudium intronmissa, ubi cum eisdem angelis revelata facie Deo fruatur lætabunda, primam stolam accipiens nihil dubitans de secunda.

Cujus corpus in cinere et cilicio derelictum discipuli devotius amplectentes, et ei obsequium more dignum fidelium exhibentes; in suo cœnobio, in quo ad extremum Deo studuit deservire, honorifice studuerunt cum luctu et lacrymis, psalmis et precibus sepelire. Ubi extunc et deinceps ab astantibus sibi et famulantibus suum præsidium non absentat, sed eorum votis et meritis largo beneficio se præsentat; ei in quem desiderat prospicere vultui divino sic assistens, ut tamen præsto esse devolis suorum petitionibus non desistens. Quem Dei assemblam opto et mihi propitium subvenire, meæ petitioni aurem benevolam impertire, qui ut ei placeam, in scribendo præsens opusculum utcumque laboravi, et ei pro posse servitutis meæ laborem et obsequium præsentavi. Nec dubito quamvis jam id quod amplius expetiit apprehendat, quin tamen Philippo suo adsit qui ejus patrociniū se commendat, commendatumque sibi, et ipse commendat ei cui astat regum regi et Domino dominorum, cui virtus, honor et gloria per infinita sæcula sæculorum. Amen.